

In huis overwinterende vliegen

De komende maanden kunnen we weer veel meldingen verwachten van overlast door overwinterende vliegen. We zetten de feiten nog even voor u op een rijtje.

Tekst: Milou van Silfhout, KAD

Introductie

Als het buiten guur en koud wordt, gaan we gezellig met z'n allen warm naar binnen toe. Sommige vliegen hebben dezelfde behoefte om warmte op te zoeken en volgen ons daarom naar binnen. Soms bevinden ze zich in enorme aantallen binnen en kunnen zo behoorlijk wat overlast veroorzaken. Over welke vliegen hebben we het? Hoe kunnen we voorkomen dat ze binnenshuis overwinteren en wat kunnen we er aan doen als het toch zover komt? We hebben het eigenlijk over drie soorten vliegen: de herfstvlieg (*Musca autumnalis*), de klustervlieg (*Pollenia rudis*) en de grasvlieg (*Thaumatomyia notata*). Dit zijn soorten die als het kouder wordt samenklusteren en in huis kunnen overwinteren.

Herfstvlieg (*Musca autumnalis*)

De herfstvlieg is 6 tot 7 mm groot. Het borststuk is zwartgrijs en over het gele achterlijf loopt een zwarte streep. Bij de mannetjes zijn de ogen opvallend groot: deze raken elkaar bijna bovenop de kop. Een vrouwtje van de herfstvlieg legt tussen de honderd en tweehonderd eitjes, het liefst in verse koemest en eventueel ook in varkensmest. Onder optimale omstandigheden duurt de ontwikkeling twee weken. De herfstvliegen kunnen wel tot zeven generaties per seizoen hebben en er kunnen dus snel grote populaties ontstaan. De vliegen overwinteren als adult, wat veel overlast kan geven als ze samenklusteren. Als

Herfstvlieg.
Foto: Janet Graham (CC BY 2.0)

adulten leven de vliegen van nectar, mest en lichaamsvloeistoffen. Ze kunnen zelf niet steken, maar ze kunnen wel bacteriële infecties overbrengen zoals 'pink eye', waar koeien (in het ergste geval) blind van raken.

Klustervlieg (*Pollenia rudis*)

De klustervlieg is vrij fors met zijn 8 mm grootte. Deze vlieg is bruingrijs van kleur en het borststuk is bezet met goudkleurige haren. Klustervliegen leggen hun eitjes in de grond. Als de larven eenmaal uitgekomen zijn, gaan deze op zoek naar regenwormen waarin ze verder ontwikkelen. De adulten van de klustervlieg zijn herbivoren. Ze leven van fruit, plantensap en uitwerpselen.

Grasvlieg (*Thaumatomyia notata*)

De grasvlieg is geelglanzend van kleur en heeft drie zwarte strepen op zijn borststuk. Het zijn kleine vliegjes van slechts 2,5 mm groot. Grasvliegen ontwikkelen zich in het gras. De larven leven bij de wortels en voeden zich daar met wortelluizen. Volwassen grasvliegen leven van nectar en van de uitscheidingsproducten van de larven van bladhaantjes.

Overlastfase

Wat deze drie vliegsoorten met elkaar gemeen hebben is de overlastfase. Zodra het kouder wordt klusteren deze vliegen samen met hun soortgenoten om te overwinteren. In de natuur doen ze dat in holle bomen, maar als ze dichtbij stedelijk gebied leven, komen ze regelmatig terecht in gebouwen. Vaak hebben hoge gebouwen, zoals kerken en flats, de voorkeur. In de winter is er meestal vrij weinig overlast omdat hun metabolisme door de kou vrijwel stilstaat. Tenzij de kamer

verwarmd wordt: dan worden de vliegen weer actief. In het voorjaar zullen de vliegen op zoek gaan naar een weg naar buiten om daar hun levenscyclus voort te zetten. Dit geeft de meeste overlast, maar deze is in principe met een week of twee weer voorbij.

Indien de overlast op een bepaalde locatie plotseling ontstaan is, heeft er vaak een verandering in de omgeving plaatsgevonden. Dit kan bijvoorbeeld zijn dat een open grasveld niet meer gemaaid of onderhouden wordt of dat een pand waar de vliegen eerder overwinterden is gesloopt. Hierdoor zijn de vliegen dan op zoek gegaan naar een andere plek.

Wering en bestrijding

Om deze winterse overlast te voorkomen is het uiteraard het best om de vliegen buiten de deur te houden. Dit kan bereikt worden door horren te plaatsen en naden en kieren te dichtten. Eventueel kan er plastic tegen de binnenkant van een zolder worden geplaatst zodat ze niet via het dak naar binnen kunnen komen. Als er eenmaal een groep binnen zit, kunnen de vliegen verjaagd worden door de ramen open te zetten of door ze op te zuigen met een stofzuiger. Let hierbij goed op dat de ruimte verder afgesloten is om verspreiding door het gebouw tegen te gaan. Eventueel kan er ook een insecticide met residuele werking worden gebruikt op de plek waar de vliegen zich ophouden. De dode vliegen moeten snel worden opgeruimd omdat ze anders tapijtkevers kunnen aantrekken. Deze kevers leggen hun eitjes in dode insecten. De larven kunnen behoorlijk wat schade aanrichten doordat ze textiel en kleding aantasten. Als de vliegen tijdens de winter onopgemerkt zijn gebleven zullen ze als het warmer wordt ontwaken en weer actief worden. Wel zijn ze dan nog erg sloom en kunnen ze makkelijk gevangen worden, bijvoorbeeld met een stofzuiger of vliegenmepper.

Klustervlieg. Foto: AfroBrazilian (CC BY-SA 4.0)

Onderzoeksprojecten

Elk jaar wordt het KAD ingeschakeld bij een aantal onderzoeksprojecten naar overwinterende vliegen (herfst-, gras- en klustervliegen). Dit kan om grote panden zoals ziekenhuizen, kantoorcomplexen of productielocaties gaan, maar ook om woonhuizen of appartementen, vaak op de bovenste verdiepingen. Soms heeft een heel marktplein in een stad of dorp er last van. In al deze situaties geldt dat er door middel van een inspectie goed gekeken moet worden waar de vliegen naar binnen komen om vervolgens met maatregelen, zoals bouwkundige wering, te proberen de overlast te beperken. Voor duurzame oplossingen van dit soort problemen dient de ontwikkelingsplaats gevonden te worden. Hier kunnen dan aanpassingen doorgevoerd worden zodat de ontwikkeling beperkt wordt. Soms is de overwinteringsplek niet duidelijk aan te tonen. In sommige situaties kunnen elektrische insectenvangers dan helpen bij het opsporen.

Grasvlieg. Foto: Katja Schulz (CC BY 2.0)